

Proiect de lege
privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a
unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între
aceștia și autorități publice

În vederea promovării competitivității mediului de afaceri și consolidării funcționalității pieței românești, ca parte integrantă a pieței interne, prin crearea unor mecanisme eficiente pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată rezultând din contractele încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități publice,

În scopul transpunerii Directivei 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, în continuare, *Directiva*,

Parlamentul adoptă prezenta lege.

Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 1 Definiții

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

1. *autoritate contractantă* înseamnă:

a) orice organism al statului - autoritate publică sau instituție publică - care acționează la nivel central ori la nivel regional sau local;

b) orice organism, altul decât unul dintre cele prevăzute la lit. a), cu personalitate juridică, care a fost înființat pentru a satisface nevoi de interes general, fără scop lucrativ, și care se află cel puțin în una dintre următoarele situații:

- este finanțat, în majoritate, de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a), sau de către un alt organism de drept public;

- se află în subordinea, în coordonarea sau este supusă controlului unei autorități contractante, astfel cum este definită la lit. a), sau unui alt organism de drept public;

- în componența consiliului de administrație/organului de conducere sau de supervizare mai mult de jumătate din numărul membrilor acestuia sunt numiți de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a), sau de către un alt organism de drept public;

c) orice întreprindere publică care desfășoară una sau mai multe dintre activitățile prevăzute la cap. VIII secțiunea 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, cu modificările și completările ulterioare, atunci când aceasta atribuie contracte de achiziție publică sau încheie acorduri-cadru destinate efectuării respectivelor activități;

d) orice subiect de drept, altul decât cele prevăzute la lit. a) - c), care desfășoară una sau mai multe dintre activitățile prevăzute la cap. VIII secțiunea 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2006, cu modificările și completările ulterioare, în baza unui drept special sau exclusiv, astfel cum este acesta definit la art. 3 lit. k) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2006, cu modificările și completările ulterioare, acordat de o autoritate competentă, atunci când acesta atribuie contracte de achiziție publică sau încheie acorduri-cadru destinate efectuării respectivelor activități

e) orice asocierie formată de una sau mai multe autorități contractante dintre cele prevăzute la lit. a), b), c) sau d).

2. *profesionist* – orice persoană fizică sau juridică care exercită sistematic o activitate economică sau profesională organizată ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, cu scop lucrativ; sunt considerate profesioniști în sensul prezentei legi, și persoanele juridice de drept privat fără scop lucrativ, în exercitarea activităților economice, potrivit legii;

3. *întârzierea în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani* reprezintă întârzierea în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani reprezintă neefectuarea plății la termenul stabilit prin contract sau prin lege;

4. *suma datorată* reprezintă suma neplătită la scadență conform contractului și alte sume menționate în factură sau în cererea echivalentă de plată.

Art. 2 Domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege se aplică creanțelor certe, lichide și exigibile ce reprezintă obligații de plată a unor sume de bani care rezultă din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante, contracte având ca obiect furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii.

(2) Nu sunt incluse în sfera de aplicare a prezentei legi:

a) creanțele înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvență, creanțele ce fac obiectul unui mandat ad-hoc, concordat preventiv ori al unei înțelegeri încheiate urmare unei negocieri extrajudiciare;

b) contractele încheiate între profesioniști și consumatori.

Capitolul al II-lea Contracte între profesioniști

Art. 3 – Determinarea dobânzii

(1) În raporturile dintre profesioniști, creanța de plată a prețului bunurilor sau serviciilor produce dobânzi penalizatoare dacă:

a) creditorul și-a îndeplinit obligațiile contractuale;

b) creditorul nu a primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorului nu îi este imputabilă întârzierea.

(2) Dobânda penalizatoare curge din ziua scadenței până la momentul plății, potrivit prevederilor art.1535 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil.

(3) Dacă termenul de plată nu a fost prevăzut în contract, dobânda penalizatoare curge de la următoarele termene:

a) după 30 de zile de la data primirii de către debitor a facturii sau a oricărei alte asemenea solicitări de plată;

b) dacă data primirii facturii ori a unei solicitări echivalente de plată este incertă sau anterioară primirii bunurilor sau prestării serviciilor, după 30 de zile de la recepția mărfurilor sau prestarea serviciilor;

c) dacă prin lege sau prin contract se stabilește o procedură de acceptare ori de verificare pentru certificarea conformității bunurilor sau serviciilor, iar debitorul a primit factura ori solicitarea de plată la data acceptării sau verificării ori anterior acestei date, la expirarea unui termen de 30 de zile de la data la care are loc acceptarea sau verificarea.

(4) Procedura de acceptare sau verificare prevăzută la alin.(1) lit.c) nu poate depăși 30 de zile calendaristice de la data primirii bunurilor sau prestării serviciilor. Prin excepție, părțile pot stipula în contract un termen mai mare de 30 de zile sub rezerva ca această clauză să nu fie abuzivă, în sensul art. 11.

Art. 4 Dobânda legală penalizatoare

Dacă părțile nu au stabilit nivelul dobânzii pentru plata cu întârziere, se va aplica dobânda legală penalizatoare, calculată potrivit art.3 alin.(2) din Ordonanța Guvernului nr.13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar. Rata de referință a dobânzii legale în vigoare în prima zi calendaristică a semestrului se aplică pe întregul semestru.

Art.5 Termenul contractual de plată

(1) În cadrul raporturilor între profesioniști, termenul de plată stipulat în contract nu poate fi, mai mare de 60 de zile. Prin excepție, părțile pot stipula în contract un termen de plată mai mare, sub rezerva ca această clauză să nu fie abuzivă, în sensul art. 11.

(2) Părțile pot conveni efectuarea plății în mod eșalonat. În acest caz, dobânzile penalizatoare și celelalte despăgubiri prevăzute de prezenta lege se calculează prin raportare la suma scadentă.

Capitolul al III-lea

Contracte între profesioniști și autorități contractante

Art.6 Dobânda penalizatoare

(1) În raporturile dintre autoritățile contractante și profesioniști, creanța de plată a prețului bunurilor sau serviciilor produce dobânzi penalizatoare dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 3 alin.(1).

(2) Dobânda penalizatoare pentru plata cu întârziere curge din ziua scadenței până la momentul plății, potrivit prevederilor art.1535 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil. Articolul 4 se aplică în mod corespunzător.

Art.7 Termenul legal de plată

(1) Autoritățile contractante execută obligația de plată a sumelor de bani rezultând din contractele încheiate cu profesioniști cel târziu la:

a) 30 de zile de la de la data primirii facturii sau a oricărei alte asemenea solicitări de plată;

b) 30 de zile de la primirea bunurilor sau prestarea serviciilor, dacă data primirii facturii ori a unei solicitări de plată este incertă sau anterioară primirii bunurilor sau prestării serviciilor;

c) 30 de zile de la acceptare sau verificare, dacă prin lege sau prin contract se stabilește o procedură de acceptare ori de verificare pentru certificarea conformității mărfurilor sau serviciilor, iar autoritatea contractantă a primit factura ori solicitarea de plată la data verificării sau anterior acestei date.

(2) Procedura de acceptare sau verificare prevăzută la alin.(1) lit.c) nu poate depăși 30 de zile calendaristice de la data primirii bunurilor sau serviciilor. Prin excepție, procedura de acceptare sau verificare poate avea o durată mai mare de 30 de zile, dacă acesta este stabilit expres în contract și în documentația licitației, sub rezerva ca această clauză să nu fie abuzivă, în sensul art. 11.

(3) Părțile nu pot conveni cu privire la data emiterii/primirii facturii. Orice clauză prin care se stipulează un termen de emiterie/primire a facturii este lovită de nulitate absolută.

(4) Instituțiile publice din domeniul sănătății și entitățile publice care furnizează îngrijiri medicale, precum și întreprinderile publice, în sensul art. 2 pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.109 din 30 noiembrie 2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice execută obligațiile bănești rezultând din contracte încheiate cu profesioniști în cel mult 60 de zile de la datele prevăzute la alin.(1) lit. a)-c).

Art.8 Termenul contractual de plată

(1) Termenele de plată stabilite în contract pentru executarea obligațiilor autorităților publice nu pot fi mai mari decât termenele stabilite potrivit art. 7 alin. 1 lit. a-c)) În mod excepțional, părțile pot stipula un termen de plată de plată de maxim la 60 de zile, dacă acesta este obiectiv justificat, ținând cont de natura sau caracteristicile specifice ale contractului.

(2) Dispozițiile art.5 alin.(2) privitoare la plățile eșalonate se aplică în mod corespunzător.

Capitolul al IV-lea Costurile de recuperare a creanței

Art.9 Cheltuieli pentru recuperarea creanței

Creditorul poate pretinde daune-interese pentru toate cheltuielile făcute pentru recuperarea creanței, în condițiile neexecutării la timp a obligației de plată de către debitor.

Art. 10 Daune interese minimale

(1) Fără a aduce atingere drepturilor prevăzute la art.9, dacă sunt întrunite condițiile întârzierii la plată, creditorul poate pretinde debitorului plata sumei de 40 EUR sau a contravalorii în lei a acesteia, reprezentând daune-interese suplimentare minimale.

(2) Obligația de plată a sumei prevăzute la alin.(1) este scadentă de la data la care curge dobânda penalizatoare, potrivit prevederilor art. 3 sau, după caz, art.6-7.

(3) Suma prevăzută la alin.(1) este suplimentară cheltuielilor aferente unei eventuale proceduri de executare silită.

Capitolul al V-lea Clauze contractuale și practici abuzive

Art. 11 Noțiune

Este abuzivă sau practica sau clauza contractuală care, în raport cu creditorul, determină vădit inechitabil termenul de plată, nivelul dobânzii pentru plata întârziată sau al daunelor-interese suplimentare.

Art.12 Clauze abuzive

(1) Sunt abuzive clauzele contractuale care:

- a) exclud posibilitatea aplicării de dobânzi penalizatoare;
- b) fixează o obligație de punere în întârziere pentru a opera curgerea dobânzilor;
- c) prevede un termen mai mare de la care creanța produce dobânzi decât cel prevăzut la art. 3 alin.(1) sau, după caz, la art. 6 și art. 7 alin.(1);
- d) elimină posibilitatea plății de daune-interese suplimentare;
- e) stabilesc un termen pentru emiterea/primirea facturii.

Art.13 Calificarea clauzelor și a practicilor abuzive

În determinarea caracterului abuziv al unei clauze sau practici, instanța ține cont de toate circumstanțele cauzei, în special de:

- a) abaterile grave de la practicile statornicite între părți sau de la uzanțele conforme ordinii publice sau bunelor moravuri;
- b) nerespectarea principiului bunei-credințe și a principiilor de diligență în executarea obligațiilor;
- c) natura bunurilor sau serviciilor;

- d) motivele obiective de derogare de la termenele de plată sau de la rata dobânzii, potrivit prezentei legi.

Art. 14 – Sancțiuni

- (1) Clauzele abuzive sunt lovite de nulitate absolută.
- (2) Răspunderea patrimonială pentru prejudiciile cauzate de clauzele și practicile abuzive se atrage potrivit prevederilor Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.

Capitolul al VI-lea Dispoziții procedurale

Art.15 - Ordonanța de plată

Dacă debitorul întârzie în efectuarea plății, creditorul poate obține un titlu executoriu prin procedura ordonanței de plată, prevăzută de dispozițiile art.999-1010 din Codul de procedură civilă.

Art. 16 Tratament egal

Actele normative și actele administrative se aplică, în aceleași condiții, tuturor creditorilor stabiliți în Uniunea Europeană.

Capitolul al VII-lea Cadrul organizatoric al organizațiilor neguvernamentale ale profesioniștilor

Art.17 Organizare

Profesioniștii se pot asocia, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr.26/2000, în vederea promovării intereselor economice și profesionale ale membrilor lor și pentru a veghea la respectarea drepturilor conferite de prezenta lege.

Art.18 Drepturi

Organizațiile neguvernamentale ale profesioniștilor au următoarele drepturi:

- a) de a fi consultate, cu ocazia elaborării proiectelor de acte normative din domeniul achizițiilor publice și actelor normative ce au ca scop sau efect încurajarea disciplinei contractuale;
- b) de a introduce acțiuni în justiție pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale membrilor lor, în special acțiuni în anularea clauzelor abuzive și în constatarea practicilor abuzive;
- c) de a informa opinia publică, prin mass-media, cu privire la practicile și clauzele abuzive identificate;
- d) de a elabora, singure sau în colaborare cu autoritățile publice, coduri de promovare a disciplinei contractuale, de dezvoltare a culturii plății la termen;
- e) de a organiza, singure sau în colaborare cu autoritățile publice, campanii de informare a mediului de afaceri asupra drepturilor și obligațiilor instituite de prezenta lege și cu privire la remediile judiciare pentru protecția drepturilor prevăzute de prezenta lege.

Capitolul al VIII-lea Modificarea unor acte normative incidente

Art.19 - Alineatul (2) al articolului 3 din Ordonanța Guvernului nr.13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru

reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 607 din 29 august 2011, se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Rata dobânzii legale penalizatoare se stabilește la nivelul ratei dobânzii de referință plus 8 puncte procentuale.”

Capitolul al IX-lea Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 20 - Dispozițiile prezentei legi, cu excepția prevederilor art.15 nu sunt aplicabile obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante înainte de data intrării în vigoare acestei legi.

Art.21 - (1) Se autorizează Ministerul Finanțelor Publice să introducă, la propunerea ordonatorilor principali de credite, modificările necesare în volumul și structura bugetelor acestora și ale bugetului de stat, bugetului sumelor alocate pentru activități finanțate integral din venituri proprii, bugetului fondurilor externe nerambursabile, și bugetului fondului național unic de asigurări sociale de sănătate.

(2) Pentru aplicarea prevederilor alin. (1), în termen de 30 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, ordonatorii principali de credite comunică Ministerului Finanțelor Publice detalierea modificărilor necesare.

(3) Se autorizează ordonatorii principali de credite să detalieze influențele aprobate și să introducă modificările rezultând din aplicarea prezentei legi în bugetele lor și în anexele la acestea.

Art.22 - În termen de 60 de zile de la data adoptării prezentei legi, Ministerul Justiției informează Comisia Europeană cu privire la opțiunea României de a face uz de dispozițiile art. 4 alin.(4) din *Directivă*.

Art.23 - La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

- a) art. 1003 din Codul de procedură civilă;
- b) orice alte dispoziții contrare.

Art. 24 – Prezenta lege transpune Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L48 din 23 februarie 2011.

Art. 25 – Prezenta lege intră în vigoare la data de 16 martie 2013.